

“हरेक क्षेत्रमा सबैको क्रियाशीलता, सबल एवम् सक्षम चन्द्रकोट, भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलता”

चन्द्रकोट गाउँपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम

गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत मिति: २०७९/३/५
गाउँसभाको बैठकबाट स्वीकृत मिति: २०७९/३/६

चन्द्रकोट गाउँपालिका
दोस्रो गाउँसभाको पहिलो बैठक
६ असार, २०७९

सभाध्यक्ष महोदय,
सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्य ज्यूहरू,
सभा सचिव ज्यू

सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपाली जनताको दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पुरा गर्न नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको सरकार मध्ये स्थानीय तह/सरकारको गठन पश्चात पहिलो कार्यकाल (वि.स.२०७४-२०७९) २०७९ साल जेष्ठ ५ गते सम्पन्न भएको छ। दोस्रो कार्यकालका लागि स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन, २०७९ पश्चात हामी चन्द्रकोट गाउँपालिका गुल्मीको दोस्रो गाउँसभाको पहिलो बैठकमा उपस्थित भएका छौं।

यस घडिमा, सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था ल्याउन एवम् स्वतन्त्रताका लागि भएका जनयुद्ध लगायत विभिन्न आन्दोलनका क्रममा आफ्नो जीवन आहुति दिनुहुने सम्पूर्ण शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली र वेपत्ता तथा घाइते नागरीक प्रति उच्च सम्मान टक्र्याउँछु। हाम्रा अग्रज सम्पूर्ण नेताहरू र आफ्नो अमूल्य मतद्वारा विश्वास गरी आगामी पाँच वर्षका लागि चन्द्रकोट गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह र विकासको जिम्मेवारी सुम्पने सम्पूर्ण चन्द्रकोट गाउँवासी प्रति हार्दिक आभार सहित सम्मान व्यक्त गर्दै विकास र उन्नतिको लागि सक्रिय रूपमा अगाडि बढ्दै प्रभावकारी रूपमा दैनिक सेवा प्रवाह र विकास पथमा लाग्नु भएका सम्पूर्ण सभाका सदस्यज्यूहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू लगायत विकासका सरोकारवाला सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

सभाध्यक्ष महोदय,

संविधानको भाग १७, १८ र १९ तथा अनुसूची ८ मा भएको संवैधानिक व्यवस्था अनुरूप आफ्नो स्थानीय तहको नीति नियम बनाउने, योजना तर्जुमा एवम् बजेट विनियोजन गर्ने जिम्मेवारी हामी स्थानीय तहको सरकारलाई रहेको छ। संविधानले निर्दिष्ट गरे अनुरूपको कार्य गर्ने हाम्रो दायित्व हो। सम्पूर्ण चन्द्रकोट गाउँपालिकाबासीमा सुशासनको प्रत्याभूति गराउने, विकास र समृद्धिको लागि योजनाबद्ध ढंगले अगाडी बढी नमूना र समृद्ध चन्द्रकोट गाउँपालिका बनाउने हाम्रो दृढ संकल्प र अटोट छ।

“सवल एवम् सक्षम चन्द्रकोट समृद्ध चन्द्रकोट वासी” को परिकल्पना गरी अगाडी सारिएको नीति तथा कार्यक्रम सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था लागू भएपछिको चन्द्रकोट गाउँपालिकाको दोस्रो सभाको पहिलो बैठकमा राख पाउँदा मैले गौरवको अनुभूति गरेको छु। उक्त संकल्प र परिकल्पना पूरा गर्न आ.व.२०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा प्रस्तावित गर्दछु।

प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न विकासको परम्परागत शैली र गतिलाई परिवर्तन गर्दै अन्य विविध पक्षका अलवा मूलत शिक्षा, स्वास्थ्य, पूर्वाधार विकासका साथै कृषि उत्पादनमा आधारित रही चन्द्रकोट गाउँपालिकालाई “सवल एवम् सक्षम चन्द्रकोट समृद्ध चन्द्रकोट वासी” मा रूपान्तरण गर्न सरोकारवाला सम्पूर्ण पक्षसँग हातेमालो गर्दै अघि बढिने छ। साथै अव्यवस्थित वस्ति, भूमिहिन तथा विस्तारित परिवारलाई उपलब्ध विकल्पहरू बमोजिम व्यवस्थापन गरिनेछ।

सभाध्यक्ष महोदय,

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने क्रममा नेपालको संविधान, दीगो विकासका लक्ष्यहरू, पन्ध्रौं आवधिक योजना, नेपाल सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा गरेका प्रतिवद्धताहरू, आ.व.२०७९/०८० को नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, विकासका लागि नेपाल सरकारले तय गरेका विभिन्न राष्ट्रिय नीति, निर्देशिका, कार्यविधिहरू, क्रियाशील राजनैतिक दलहरूसँग सम्बन्धित विषयमा बिज्ञहरूसँग भएको छलफलमा प्राप्त भएका अमूल्य सुझावहरू, विभिन्न सामाजिक तथा बौद्धिक व्यक्तित्वहरू, विदेशमा रहनुहुने गाउँपालिकावासी दाजुभाई दिदीबहिनीहरू लगायत आम सर्वसाधारणले दिनुभएको सुझावलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिएको छ ।

चन्द्रकोट गाउँपालिकामा शान्ति, विकास, समृद्धि र सुशासन कायम गरी नागरीकको जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार ल्याउन विद्यमान समस्याको निकास, सुशासन सहितको विकास भन्ने नारालाई आत्मसात गरी अघि बढिने छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म विषयक्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु,

१. आर्थिक विकास क्षेत्र

क. कृषि तथा पशुपालन

अधिकांश नागरीकले कृषि पेशालाई मुख्य पेशाको रूपमा अङ्गालेको यस गाउँपालिकामा परम्परागत र निर्वाहमुखी खेति प्रणालीलाई आधुनिक कृषि प्रणाली तर्फ उन्मुख गर्दै कृषि उत्पादनमा मात्रात्मक र गुणात्मक बृद्धि गरी युवा जनशक्तिलाई कृषितर्फ आकर्षित गर्न र विदेशबाट फर्केका दाजुभाई दिदीबहिनीलाई व्यवसायिक कृषितर्फ उन्मुख गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- कृषि प्रसार सम्बन्धी स्थानीय नीति, योजना, कानून, मापदण्ड निर्धारण गरी त्यसको कार्यान्वयन र नियमन गरीने छ ।
- कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि, प्राविधिक सहायता, सीप विकास, सशक्तिकरण र बजारिकरण गरिनेछ ।
- व्यवसायिक किसान भन्ने मूल मर्मका साथ उत्पादनमा आधारित कृषि अनुदान नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- बाझो जग्गामा व्यवसायिक कृषि गर्ने कृषक तथा फर्मलाई विशेष अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कम्तिमा १० जना गाउँपालिकाका नागरीकलाई रोजगारी दिने कृषि संस्था/फर्म/कृषकलाई लगानीमा अनुदान दिइनेछ ।
- कृषियोग्य भूमिको खण्डिकरणलाई रोकी भूमिको चक्लाबन्दी गर्ने अवधारणाको कार्यान्वयन गर्ने उत्प्रेरित गरिनेछ ।
- कृषि बीउविजन, नस्ल सुधारको लागि कृत्रिम गर्भाधान, रासायनिक मल र औषधीहरूको आपूर्ति र नियमन गरिनेछ ।

- घाँसमा आधारित पशुपालनलाई जोड दिन उन्नत घाँसको वीउ खरिद वितरण तथा लागत सहभागितामा स्रोत केन्द्र स्थापना गरिनेछ।
- महामारी तथा जुनोटिक रोगहरु नियन्त्रणको लागि निशुल्क खोप तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- कृषिलाई व्यवसायिकरण, यान्त्रिकीकरण तथा विविधीकरण गरी कृषि उत्पादनमा बृद्धि गर्दै किसानको जीवनस्तर उकास्नको लागि उत्पादनमा आधारित साना कृषि यन्त्र तथा उपकरण अनुदान कार्यक्रम, कृषि उपज संकलन तथा बिक्री केन्द्र जस्ता कृषि पूर्वाधारको व्यवस्थापन गरीने छ।
- विषादीको अत्याधिक प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै अर्गानिक पशुपालन तथा कृषि खेतीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।
- साना सिंचाईका लागि पोखरी, कुलो निर्माण मर्मत, थोपा सिंचाई, सिमेन्ट पोखरी/ प्लाष्टिक पोखरी जस्ता कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ।
- विभिन्न कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी कार्यक्रम गैरसरकारी संस्था, समुदाय तथा समूहसँग साझेदारीमा सञ्चालन गरिनेछ।
- तरकारी, दुध, फलफूल, अण्डा तथा मासुमा आत्मनिर्भर हुँदै निर्यात गर्ने र आयातलाई निरुत्साहित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- उन्नत जातका पशुपालन मार्फत पशुधनको आयमा बृद्धि गर्ने नीति अगिंकार गरिनेछ।
- भैरहेका साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) क्षेत्रलाई अझै विकास गर्दै सम्भावनाका आधारमा थप पकेट क्षेत्र घोषणा गरिनेछ।
- गाँउपालिकाभित्रका कृषि सम्बन्धी अध्यापन गराउने विद्यालय र विद्यार्थीको ज्ञान, सिप र क्षमतालाई कृषकसँग जोडिनेछ।
- कृषकको आवश्यकता र चाहाना अनुरूप मागमा आधारित कार्यक्रम ल्याइनेछ।
- पौष्टिक महत्व बोकेका लोपन्मुख रैथाने बालीहरु कालो भटमास, गहत, सिलाम, जस्ता बालीहरुको संरक्षण कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिइनेछ।
- मुख्य खाद्यान्न बाली धान, मकै, गहुँ आदीको वीउ उत्पादनको लागि मूल वीउ वितरण, क्षेत्र विस्तार, वजारिकरण तथा विविधिकरण गरी कृषकको आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याइनेछ।
- असल कृषि तथा पशु पालन अभ्यासको लागि व्यवसायिक कृषकहरुलाई अवलोकन भ्रमण गराइनेछ।
- कृषि तथ्याङ्क व्यवस्थापन, किसान सूचिकरण तथा दर्ता व्यवस्थापन कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ।
- उत्पादित कृषि तथा पशु जन्य वस्तुको न्यूनतम समर्थन मूल्य निर्धारण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।

- कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा आइपर्ने जोखिम न्यूनिकरण गर्न कृषि बीमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्दै बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- कृषकको उत्पादन गाउँपालिकाको अनुदान कार्यक्रमलाई समूह र सहकारी मार्फत सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- साझेदारीमा सञ्चालन भई रहेको स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गुणस्तरीय सेवा प्रवाहको लागि कृषि विकास र पशु सेवा शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि आवश्यक पर्ने तालिमहरूको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- कोल्ड स्टोर/चिस्यान केन्द्र निर्माणको लागि अध्ययन, अनुसन्धान तथा जग्गा व्यवस्थापनको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- पशु सेवा शाखाको पहुँचभन्दा टाढा रहेका बस्तीहरूमा निशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर, डिपीङ्ग, ड्रन्चिङ्ग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- यस क्षेत्रका व्यवसायिक मौरीपालक तथा च्याउ खेती गर्ने कृषकहरूको लागि तालिम, आवश्यक उपकरण खरीद तथा वितरण आधारित कार्यक्रम ल्याइनेछ।
- आकस्मिक रूपमा कृषि क्षेत्रमा देखा पर्ने रोग तथा किरा नियन्त्रण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- कृषि तथा पशुपन्छीतर्फका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई सफल र सार्थक बनाउनको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा कृषकहरूसँग अन्तर्क्रिया कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

ख. रोजगार

- स्थानीय तहको रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार ब्यक्तिलाई न्यूनतम १०० दिनको रोजगारी प्रत्याभूति गर्न कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना र युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना सञ्चालन गरी श्रममूलक योजनामार्फत समुदायको बिकाससँगै सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति गराइनेछ।
- स्थानीय रोजगारी सृजना गर्ने प्रकृतिका उत्पादनजन्य उद्योगमा गाउँपालिकाले साझेदारीको नीति अबलम्बन गर्नेछ।
- रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत अदक्ष र अर्धदक्ष बेरोजगार ब्यक्तिलाई गाउँपालिका भित्रको प्राविधिक शिक्षालयसँगको सहकार्यमा सीपमूलक तालिमको ब्यबस्था मिलाइनेछ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत रोजगारमूलक कार्यक्रममा साझेदारी गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ।
- गाउँपालिका र वडास्तरीय योजनाहरूमा पालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिको मध्ये अधिकतम ब्यक्तिलाई सञ्चालित आयोजनामा परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

- आन्तरिक रोजगारी सृजना गर्न निजी, सरकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रसँगको समन्वय र सहकार्यमा जोड दिइनेछ।

ग. पर्यटन

- पर्यटन गुरुयोजना मार्फत पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान, प्रचार प्रसार सहज पहुँचको लागि पूर्वाधार विकास गर्दै जाने नीति लिइनेछ।
- यस गाउँपालिकाभित्र रहेका ऐतिहासिक तथा धार्मिक महत्व बोकेका चन्द्रकोट मन्दिर, दिव्रुड मन्दिरको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ।
- चन्द्रकोट मन्दिर, चक्रेश्वर मन्दिर, अर्जेवा झरना, झापक पार्क, शिद्धबाबा मन्दिर, टिमुरे ताल, दिव्रुड दह, दिव्रुड मन्दिर, सालिमे दह, रुमालवारी, कौडे सत्यवती, वार्जिङ्ग पर्यटकीय क्षेत्र र पाटेचौर पर्यटकीय क्षेत्र तथा प्राकृतिक सौन्दर्यका भूगोललाई समेटेर पर्यटकीय सर्किट निर्माण गरिनेछ।
- पर्यटकहरूलाई वसोवासको सुनिश्चितता र स्थानीय संस्कृतिका वारेमा जानकारी दिन होम स्टे सञ्चालनका लागि स्थानीय वासिन्दालाई प्रोत्साहन गरिने छ।
- टिमुरे ताललाई गौरवको आयोजनाको रूपमा विकास गरिनेछ।

घ. उद्योग तथा वाणिज्य

- उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्न लगानी मैत्री वातावरण सिर्जना गरी निजी क्षेत्रलाई लगानीका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ।
- कृषिजन्य, उत्पादनजन्य लघु, साना तथा मझौला उद्योग स्थापना र सञ्चालनका लागि समुदायसँग साझेदारी गरिनेछ।
- परम्परागत सीप र उद्योगहरूलाई संरक्षण गरिनेछ।
- स्थानीय उत्पादनको सहज बिक्री वितरणको प्रबन्ध गर्न क्रमशः हाटवजारहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
- लघु उद्यम विकास मार्फत गरीबी न्यूनिकरण गर्दै न्यून आय आर्जन भएका नागरीकको जीवनस्तर सुधार गरिनेछ।
- महिला दिदीबहिनीहरूबाट सञ्चालन हुने गरी सेनेटरी प्याड उद्योगको स्थापनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ।
- वजारमा गुणस्तरयुक्त सामान बिक्री वितरण गर्न गराउन गुणस्तरयुक्त वस्तु प्राप्त गर्ने जनताको अधिकार सुनिश्चित गर्न वजार अनुगमनलाई नियमित गरी उपभोक्ताको अधिकारलाई संरक्षण गरिनेछ।

ङ. सहकारी तथा वित्तीय :

- सरकारी, निजी, सहकारी तीनवटै क्षेत्रलाई गाउँपालिकाको सकारात्मक रूपान्तरणका लागि परिचालन गरिनेछ।

- सहकारी संस्था सम्बन्धी ऐन निर्माण भइसकेको छ। यसका अलवा सहकारी नीति, नियमावली निर्देशिका जस्ता कानून निर्माण गरी प्रवर्द्धन एवं नियमन गरीने छ ।
- सहकारीका सिद्धान्तको आधारमा सहकारीलाई सञ्चालन गर्नको लागि नियमित नियमन तथा अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरीने छ।
- सहकारीहरूलाई उत्पादनमूलक कार्यमा लाग्न उत्प्रेरित गरीने छ ।
- आर्थिक विकासको निम्ति छरिएर रहेको स्थानीय पूँजी, श्रम, सीप र स्रोत परिचालन गराउने माध्यमको रूपमा सहकारीलाई विकास गरी आर्थिक रूपमा विपन्न, महिला तथा निम्न वर्गका जनताको जीवनस्तर उकास्ने माध्यमको रूपमा अगाडि वढाईनेछ।
- सहकारी मार्फत कृषि उपज बिक्री वितरण गर्ने कृषकहरूलाई विभिन्न अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- परम्परागत घरेलु तथा लघु उद्यमहरूको विकास गर्न सहकारीलाई प्रयोग गरी युवाहरूमा उद्यमशीलता विकास गर्नका निम्ति सहकारीको पहुँचलाई टोल टोलमा बिस्तार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालित विभिन्न वित्तीय संस्थाहरूको नियमन गरिनेछ।
- सबै संघ संस्था समूह तथा आम नागरीकलाई बैंकमार्फत आर्थिक कारोवार गर्न प्रोत्साहित गरीने छ ।
- शिक्षा, तालिम र सूचनाको माध्यमबाट सहकारीको संस्थागत क्षमता विकास र सहकारी सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गरिनेछ।
- कृषि क्षेत्र लगायत अन्य उत्पादन तथा सेवामा आधारित सबै प्रकारका व्यवसायमा सहकारीलाई क्रियाशील बनाईनेछ।
- सदस्यहरूको चेतना अभिवृद्धि गर्न र व्यवस्थापन क्षमता बढाउन सहकारी अनुशिक्षण तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
- शिक्षण संस्थामा सहकारी सम्बन्धी रचनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरी विद्यार्थी जीवनमा नै सहकारी पद्धतिको अभ्यास गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ।
- सहकारी संस्थाको नियमन तथा व्यवस्थापकीय कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सहकारी शाखामा कार्यरत कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विभिन्न प्रकारका तालिमको व्यावस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र सञ्चालनमा रहेका वित्तीय तथा अन्य संस्थाहरूको रोष्टर तयार गरी तिनीहरूको कार्यसम्पादनमा सहजीकरण, नियमनको व्यवस्थाका लागि सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक समन्वय र सहयोगको नीति लिइनेछ।

२. सामाजिक विकास क्षेत्र

क. शिक्षा

"शैक्षिक गुणस्तर सुधारमा चन्द्रकोटको ध्यान, शिक्षाको विकासमार्फत समृद्धिको अभियान"

- स्थानीय आवश्यकताका आधारमा निर्माण गरीएको स्थानीय पाठ्यक्रम यसै शैक्षिक सत्र २०७९ देखि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ, साथै कक्षागत पाठ्यपुस्तक निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ।
- शैक्षिक गुणस्तर सुधारको लागि गाउँपालिकाको पञ्चवर्षीय गाउँ शिक्षा योजना निर्माण गरिनेछ।
- प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ता, केजी शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको तलव वृद्धि र पोषाक सुविधामा एकरूपता ल्याइनेछ।
- विद्यार्थी संख्याका आधारमा न्यून शिक्षक दरवन्दी भएका विद्यालयमा शिक्षक व्यवस्थापन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
- गाउँपालिकाभित्र सबै सामुदायिक विद्यालयको पाठ्यपुस्तकमा एकरूपता ल्याउन आवश्यक समन्वय, सहकार्य र नियमन गरिनेछ।
- बालबालिकालाई दिवा खाजामा अनिवार्य रूपमा स्थानीय अर्गानिक अन्न, तरकारी र फलफूलको प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- पालिकाकाको शिक्षा क्षेत्रको अवस्था, सम्भाव्यता र सुधारका लागि शिक्षा विज्ञ सहितको पालिकास्तरीय एक शिक्षा सल्लाहकार समिति बनाई परिचालन गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालय र निजी विद्यालयका छात्रा समान हुन भन्ने मान्यताको विकास सहित निजी विद्यालयका छात्रालाई समेत निःशुल्क **Sanitary Pad** को व्यवस्था मिलाइनेछ।
- विद्यालयको समग्र शैक्षिक व्यवस्थापनप्रति प्रधानाध्यापक तथा विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धीप्रति शिक्षकलाई उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन प्रधानाध्यापक तथा शिक्षकसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका विज्ञ शिक्षकहरूमध्येबाट विषयगत रोष्टर निर्माण गरी विद्यालयहरूमा नमूना कक्षा शिक्षण, विषयगत शिक्षण अनुभव आदान प्रदान र शिक्षकको पेशागत सहयोग तथा पृष्ठपोषणको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- 'सचेत अभिभावक, जिम्मेवार विद्यालय व्यवस्थापन समिति; विद्यालयको गुणस्तरीय शिक्षामा हाम्रो जिम्मेवारी' भन्ने आदर्श वाक्यका साथ विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धीमा सुधार तथा विद्यालयको व्यवस्थापकीय पक्षमा थप जिम्मेवार बनाउन शैक्षिक जागरण अभियान अन्तर्गत अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

- शैक्षिक गुणस्तरलाई वृद्धि गर्न हरेक वर्ष उत्कृष्ट शिक्षक, उत्कृष्ट विद्यार्थी र उत्कृष्ट विद्यालयलाई सम्मान तथा पुरस्कृत गर्दै जाने नीति अंगिकार गरिनेछ।
- गाउँपालिकाबासी नागरीकको सरकारी सेवा तथा सुरक्षा निकायमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न लोकसेवा तथा शिक्षक सेवा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ।
- छात्रछात्राको अपेक्षा, चन्द्रकोट गाउँपालिकाको सुभेच्छा भन्ने नारा सहित शिक्षा क्षेत्रको समग्र गुणस्तर सुधार गर्दै प्राविधिक शिक्षालाई विशेष जोड दिन SEE मा सर्वोत्कृष्ट मध्येबाट पालिकाभित्रका इच्छुक विद्यार्थी एक/एक जनालाई तुराङ्ग बहु प्राविधिक शिक्षालयमा अध्ययनको व्यवस्था गरिनेछ।
- “विद्यालयमा स्वास्थ्यकर्मी” भन्ने मूल नाराका साथ कम्तिमा महिनाको एक पटक विद्यालयका विद्यार्थी तथा शिक्षक कर्मचारीको स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
- विद्यार्थीको अन्तर्निहित क्षमता तथा प्रतिभाको विकासका लागि गाउँपालिका स्तरीय शैक्षिक महोत्सव तथा अतिरिक्त क्रियाकलापका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- ‘विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर तथा समग्र विकासमा मेरो सक्रिय सहभागिता, प्रतिवद्धता र पारदर्शिता’ भन्ने मूल वाक्यलाई आत्मसात् गर्दै विद्यालयको शैक्षिक तथा प्रशासनिक कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रधानाध्यापक प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई कार्यविधि बनाई व्यवस्थित दिइनेछ।
- योग साधना, खेलकुद तथा संगितको माध्यमबाट विद्यार्थीको सर्वांगीण विकासमा टेवा पुऱ्याउन शिक्षकहरुलाई योग, खेलकुद तथा संगित शिक्षकको रूपमा स्थापित गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
- विद्यार्थीले गुणस्तरीय शिक्षा प्राप्त गर्ने सुनिश्चितताका लागि सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक, कर्मचारी तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न विषयगत पुनर्ताजगी तालिम, इमिस तथा वित्तीय सुशासन व्यवस्थापन तालिम, विषयगत गोष्ठी तथा क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- विद्यालयमा सूचना तथा प्रविधिमैत्री शिक्षामा जोड दिदै प्रविधिमा आधारित शिक्षण सिकाइलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- सौन्दर्यतापूर्ण विद्यालय, स्मार्ट कक्षाकोठा निर्माणका लागि कक्षाकोठा रङरोगन, विद्यालय रङरोगन र तारवारमा जोड दिइनेछ।
- आँखा सम्बन्धी अध्ययनका लागि प्रत्येक वर्ष एकजनालाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- विद्युतीय हाजिरीमार्फत उपस्थिति नियमन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ।
- आधारभूत तह देखि नै मूल्यांकन प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न कक्षा ५ र ८ को गाउँपालिका स्तरीय परीक्षा सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ। साथै राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ ले विद्यालय तहमा निर्दिष्ट गरे अनुसारको मूल्यांकन प्रणालीलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि तथा सुशासनका लागि विद्यालय निरीक्षण र सुपरीवेक्षण कार्य तथा शिक्षकको पेशागत विकासलाई व्यवस्थित गरिनेछ।

- विद्यालय नक्शांकनको आधारमा विद्यालय गाभ्ने, कक्षा थपघट गर्ने, दरवन्दी मिलान गर्ने कार्य तथा Big School अवधारणाको सम्भाव्यता अध्ययन गर्न कार्यदल गठन गरिनेछ।
- विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार एवम् सुधारमा विशेष ध्यान दिइने छ। सोका लागि केन्द्र सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग समेत समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
- पाठ्यपुस्तक समयमै विद्यार्थीको हातमा पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- पालिकाभित्र सञ्चालित सामुदायिक क्याम्पसलाई आवश्यक सहयोग गरिनेछ।

ख. स्वास्थ्य तथा आयुर्वेद

- आयुर्वेद नर्सरी स्थापना गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ।
- शान्तिपुर आयुर्वेद केन्द्र र आँखा उपचार केन्द्रको सञ्चालनमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ।
- गाउँपालिकाभित्रको स्वास्थ्य क्षेत्रको नक्सांकन, संरचना थपघट, दरवन्दी मिलानका लागि कार्यदल गठन गरी आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ।
- स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको मनोबल वृद्धिका लागि निजहरुले प्राप्त गर्दै आएको मासिक बैठक भत्ताका अतिरिक्त यातायात खर्च र आन्तरिक अध्ययन अवलोकन भ्रमणको समेत व्यवस्था मिलाइनेछ।
- नागरीकको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने संवैधानिक हकलाई सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य संस्थाबाट हुने नियमित उपचारका अतिरिक्त गाउँगाउँमा स्वास्थ्य चेकजाँच घुम्ति सेवा सञ्चालन गरिनेछ।
- सुर्ति, मदिरा र लागूपदार्थजन्य वस्तुको प्रयोगमा नियन्त्रण तथा सचेतना अभिवृद्धि गर्न विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ।
- गाउँपालिकास्तरमा प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनस्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन गरीने छ।
- गाउँपालिकाको ५०% आर्थिक लगानीमा स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई सञ्चालन गरी गाउँपालिका भित्रका विपन्न, असहाय, एकल, अपाङ्ग, दलित र महिलाको स्वास्थ्य बीमा गर्ने नीति लिइनेछ।
- स्थानीय स्तरमा रोगको पहिचान गर्ने उद्देश्यले अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सञ्चालनमा आएका शान्तिपुर स्वास्थ्य चौकी, मजुवा स्वास्थ्य चौकी र विशुखर्क स्वास्थ्य चौकीको स्वास्थ्य प्रयोगशाला स्तरोन्नती गर्दै नया ठाउँमा समेत प्रयोगशाला सञ्चालन गरिनेछ।
- गर्भवती तथा सुनौला हजार दिनका महिलाहरुलाई विशेष ध्यान पुग्ने खालका मातृ शिशु तथा बाल्यकालिन पोषण सुधारका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- विद्यालयमा निशुल्क आँखा जाँच, चश्मा वितरण तथा आँखा अप्रेसन शिविर कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।

- सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाउन गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य सुरक्षा तथा पोषणको लागि हरियो झण्डा र अण्डा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै प्रत्येक स्वास्थ्य चौकी मार्फत २/२ महिनामा गर्भवती महिलालाई निशुल्क भिडियो एक्सरे सेवा प्रदान गरिनेछ।
- स्वास्थ्य संस्थाको पहुँचदेखि टाढा रहेका नागरीकलाई मध्यनजर गरी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईहरू सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- वर्थिङ सेन्टरलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
- ७० वर्षभन्दा माथिका जेष्ठ नागरीकहरूलाई प्रत्येक महिनामा सुगर, प्रेसर लगायत आधारभूत स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ।
- “स्वास्थ्य उपचार सहायता कोष” स्थापना गरी आर्थिक रूपमा विपन्न, अनाथ, अशक्त, असहाय व्यक्तिको मृगौला रोग, मुटु रोग, क्यान्सर, प्यारालाइसिस लगायतका जटिल खालका रोगको स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्ने नीति लिइने छ। यस्तो कोषमा जुनसुकै व्यक्ति वा संस्थाले सहयोग गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
- स्वास्थ्यकर्मीको माध्यमद्वारा विद्यालय र समुदायमा स्वास्थ्य सन्देश प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
- प्रत्यक्ष स्वास्थ्य संस्थाबाट सञ्चालन हुँदै आएका गाउँघर क्लिनिकलाई व्यवस्थित गर्दै लगिने छ।
- आयुर्वेद सेवा प्रति मानिसको आकर्षण बढाउन सचेतनामूलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- संस्थागत सुत्केरी गराउन प्रोत्साहन गरी “जिरो होम डेलिभरी बडा र गाउँपालिका” घोषणा गरिनेछ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको संरक्षणमा हुने गरी आवश्यकताका आधारमा स्टेचरको व्यवस्थापन गरिनेछ।
- प्रत्येक वडामा एकीकृत घुम्ति शिविर सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
- कोरोना भाइरस लगायत संक्रामक रोग नियन्त्रण र सोको संक्रमणबाट बच्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालनका साथै आवश्यक तयारी गरिनेछ।
- सर्पदंशको उपचारका लागि आवश्यक समन्वय र व्यवस्थापन गरिनेछ।

ग. युवा तथा खेलकुद

- गाउँपालिकामा योग्य र सबल नागरीक तयार गर्न युवाहरूका लागि खेल, मनोरञ्जन तथा ज्ञान सीपको विकास गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- चन्द्रकोट गाउँपालिकाको रंगशालाको लागि DPR कार्य भईरहेको हुँदा त्यसको निर्माणको लागि नेपाल सरकार युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयमा आवश्यक पहल गरिनेछ।

- अधुरा कर्भडहल, क्रिकेट खेलमैदानको निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ। जसका लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ।
- युवा लक्षित कार्यक्रम तथा युवा रोजगारीलाई विशेष ग्राह्यता दिई कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ।
- गाउँपालिकाभित्रका खेलमैदान पूर्वाधारहरूको निर्माण, स्तरोन्नति र संरक्षण गरिनेछ साथै सोका लागि केन्द्र सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
- 'स्वस्थ जीवनका लागि खेलकुद' भन्ने नाराका साथ अध्यक्षकप भलिबल लगायत अन्य प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ। साथै समग्र खेलकुदको विकासमा जोड दिइनेछ।

घ. भाषा, संस्कृति र कला :

- चन्द्रकोट गाउँपालिका भित्रका मारुनी, झ्याउरे, भैलो, देउसी, तीज गीत, चक्रेश्वर मेला, लाखे जात्रा, पञ्चेबाजा, भजन कीर्तन लगायतका लोक संस्कृति प्रवर्धन गर्ने नीति लिईने छ।
- यस गाउँपालिकाभित्र रहेका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक, सांस्कृतिक सम्पदा तथा धरोहरहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरीने छ।
- गाउँपालिकाभित्रको दलित समुदाय, मगर, कुमाल, बोटे आदि अल्पसंख्यक एवम् आदिवासी जनजातिको मौलिक भाषा, कला, धर्म एवम् संस्कृतिको संरक्षण एवम् प्रवर्द्धनका कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ।

ङ. खानेपानी तथा सरसफाई

- सबै जनतालाई खानेपानीमा पहुँच स्थापित गर्न प्राथमिकताको आधारमा स्रोत परिचालन गरिनेछ।
- "स्वस्थ जीवन, स्वच्छ खानेपानी" नारा सार्थक तुल्याउन "एक घर एक धारा" कार्यक्रमलाई यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ।
- "एक घर एक धारा" कार्यक्रम सम्पन्न भएका समुदायमा मर्मत सम्भार समिति गठन गरी सो समितिमार्फत न्यूनतम प्रयोग शुल्क लिने व्यवस्था गरिनेछ।
- खानेपानीका सम्भाव्य स्रोतहरूको पहिचान गरी ग्राभिटि खानेपानीका स्रोतको संरक्षण गरिनेछ।
- बजारको मुख्य स्थान र इलाका फोहोर व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै डम्पिङ्ग साइट व्यवस्थित गरीने छ।
- मापदण्ड पुरा गरेका वडाहरूलाई पूर्ण सरसफाईयुक्त वडा घोषणा गर्दै अन्ततः चन्द्रकोट गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाईयुक्त गाउँपालिका बनाइनेछ।
- प्रत्येक घर परिवारलाई आफ्नो फोहोर र बलेनी पानीको आफै व्यवस्थापन गर्न उत्प्रेरित गरीने छ।
- खानेपानीको व्यवस्थापनका लागि Treatment Plant आयोजना कार्यान्वयन गर्न लुम्बिनी प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ।

- खानेपानीका मूल संरक्षण गर्दै लगिनेछ।

च. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

• महिला

- छोरा छोरी समान हुन भनी छोरा छोरीलाई समान अंश दिने बुबा-आमालाई विशेष कार्यक्रममा सम्मान गरिनेछ।
- एकल महिला आर्यआर्जन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ र महिला आत्मनिर्भर गराउन आयआर्जनका कार्यक्रममा अनुदान दिइने छ। साथै उद्यमी महिलाहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ।
- गाउँपालिकाभित्र हुने लैङ्गिक हिंसा निवारण गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रमको लागि महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान प्रत्येक वडामा सञ्चालन गरिनेछ भने वार्षिक बजेटमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइने छ।
- विभिन्न वडाहरूमा महिला लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ साथै गाउँपालिकास्तरीय महिला संजाल तथा एकल महिला संजाल गठन गरी महिला हक र अधिकारका क्षेत्रमा विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ भने वडा तथा टोल स्तरमा महिला अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- महिलाहरूमाथि हुने शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य तथा अन्य कुनैपनि प्रकारका हिंसाजन्य अपराधहरू हुन नदिन जनचेतना जगाउनुका साथै महिलाहरूलाई आर्थिक सामाजिक रूपमा सक्षम बनाउन सरोकारवाला निकाय तथा विभिन्न संघ संस्था सँग समन्वय गरी विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ।
- महिलाहरूका लागि महिला क्षमता विकास कार्यक्रम गरीने छ।
- महिला समूह गठन गरी कृषि क्षेत्रमा प्रोत्साहन गरिनेछ।
- महिलाहरूको नेतृत्व र सहभागितामा संचालित स्थानीय संस्था वा उद्यमशील समूहलाई सहयोग र साझेदारीको नीति लिइनेछ।

• बालबालिका

- बालबालिकाको मनोरञ्जन र समग्र विकासका लागि बाल उद्यानको स्थापना गर्न स्थानीय युवा, क्लव सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ।
- ५ अ (अनाथ, अशक्त, असहाय, अपाङ्ग र अतिविपन्न) भित्र पर्ने बालबालिकाहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरी आवश्यकता अनुसार अन्य सहयोग गरिनेछ।
- बालविवाह न्यूनीकरणका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरीने छ।
- बाल अधिकारको बोध गर्न बाल क्लव तथा समूह गठन गरी हरेक संघसंस्था, पूर्वाधार संरचना, सामाजिक व्यवहार लगायतका क्षेत्रलाई बालमैत्री बनाउँदै क्रमशः बालमैत्री वडा र बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्ने नीति लिइनेछ।

- मातृत्व र पितृत्व पत्ता नलागेका अभिभावक विहिन बालबालिकालाई आवाशीय अध्ययनको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- **जेष्ठ नागरीक**
 - **'ज्येष्ठ नागरीक अनुभवका खानी, बसालौं सम्मान गर्ने बानी'** भन्ने आदर्श वाक्यका साथ ज्येष्ठ नागरीकहरूलाई उहाँहरूले समाजमा गरेको योगदानको उच्च मूल्यंकन गर्दै सम्मानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
 - **जेष्ठ नागरीकको सुख दुःखको साथि, गाउँपालिकाको पहल माथि** भन्ने नाराका साथ जेष्ठ नागरीक मिलन केन्द्र स्थापना गर्दै जाने नीति लिइनेछ।
 - जेष्ठ नागरीकहरूलाई सम्मान स्वरूप विभिन्न समयमा आलोपालो तिर्थाटनको प्रवन्ध गर्ने नीति लिइनेछ।
 - जेष्ठ नागरीकसँग भएको ज्ञान, सीप र अनुभवको हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरीने छ।
 - ७० वर्षभन्दा माथिका जेष्ठ नागरीकहरूको घरदैलोमा प्रत्येक महिनामा सुगर, प्रेसर लगायत आधारभूत स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ।
- **अपाङ्ग**
 - गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण अपाङ्गहरूको विस्तृत वर्गीकृत प्रोफाइल (अभिलेख) तयार गरिनेछ।
 - गाउँपालिकाभित्र निर्माण हुने भौतिक संरचना अपाङ्गमैत्री बनाइने छ।
 - अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको क्षमता विकास, वकालत र सशक्तिकरणमा जोड दिँदै अपाङ्गहरूको अवस्थाअनुसार विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा संघसस्थाको समन्वयमा आवश्यक सहायता सामग्री वितरण गरीने छ।
 - अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान गरी उनीहरूलाई अपाङ्गता वर्गीकरणका आधारमा परिचयपत्र वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिँदै उनीहरूलाई उपयोगी हुने खालका सहयोगी सामग्रीहरू वितरण गरिनेछ।
 - अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई विभिन्न सामाजिक संस्थाहरूसँगको समन्वयमा स्वावलम्बन कार्यक्रमहरू, जीविकोपार्जन तथा आय आर्जन सम्बन्धी सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
 - अति अशक्त अपाङ्गलाई अपाङ्गता परिचयपत्र लगायतका नीजले प्राप्त गर्ने विभिन्न सेवा सुविधा घरबाट नै पाउने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- **दलित**
 - दलित तथा पछाडि पारिएका वर्ग तथा समुदायलाई लक्षित गरी विभिन्न सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

- दलितहरूले अवलम्बन गर्दै आएका आरन व्यवस्थापन लगायतका परम्परागत पेशाहरूलाई आधुनिकीकरण गरी रोजगारी सिर्जना मार्फत आर्यआर्जन गर्दै जीवनयापनमा सुधार ल्याउन विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ र सो सम्बन्धी उत्पादनहरूको बजारीकरणमा सहयोग गरिनेछ।
- जातीय छुवाछुत विरुद्धको राष्ट्रिय दिवसको अवसरमा विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रम गर्दै छुवाछुतको कारण पहिचान गरी निराकरणको अभियान सञ्चालन गरिनेछ।
- विपन्न दलित वर्गलाई लक्षित गरी आर्यआर्जनको कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै त्यस्ता वस्तीलाई व्यवस्थित गरिनेछ।
- **आदिवासी जनजाती/अल्पसंख्यक समुदाय**
 - आदिवासी जनजातिको परम्परागत संस्कृतिलाई संरक्षण गर्दै विद्यमान कुरीतिलाई निरुत्साहित गर्ने नीति अंगिकार गरीने छ र उनीहरूले मनाउने विभिन्न दिवसलाई उच्च महत्व दिइनेछ।
 - आदिवासी जनजाति अन्तर्गत **कुमाल, बोटे** लगायत अन्य पछाडी परेको समुदायको उत्थानको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ।

छ. पञ्जीकरण

- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्तामा नागरीकको सहज पहुँच पुऱ्याउन तथा शत प्रतिशत नागरीकको संलग्नता गराउन रेडियो, पत्रपत्रिका, टेलिभिजन आदिका माध्यमबाट आम नागरीकको सूचना तथा पहुँच अभियान सञ्चालन गरिनेछ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यमा एकरूपता ल्याउन तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न अन्तर पालिका सिकाइ आदान-प्रदानको नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- यसै आ.व. भित्रमा सबै वडा कार्यलयबाट अनलाईन घटना दर्ता प्रणाली सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रकृत्यालाई सुदृढीकरण गर्नका लागि गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ।

३. भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र

क. सडक तथा पुल

- यस गाउँपालिकाको (RMTMP) यातायात गुरुयोजना निर्माणको कार्य यसै आ.व. भित्र निर्माण गरीने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका सडक सञ्जालको स्तरोन्नती गर्दै सुचारु गरिनेछ ।
- पालिकाभित्रका गोरेटो-घोडेटो बाटोको मर्मत संभार र मुख्य मोटरबाटो बाह्रै महिना सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- यस पालिकाको शान्तिपुर-टिमुरे, शान्तिपुर-चन्द्रकोट, शान्तिपुर-भिर्खानी-भन्ज्याङ्ग, मझुवा पिपलपाटा-किसिकोट, मझुवा- रुपाकोट, सराङ्ग-दिब्रुङ्ग-दह-अर्जेवा रिडरोड, डकुवा-बौसदी-एक्लेपिपल-बर्बोट-ठुलापोखरा-सिद्धबाबा, शान्तिपुर-हस्पिटल, सल्यार-बसाढ-टिमुरे, ग्वाघा-खाँदिकोट, सोमरा-पेक्सरपाटा-गब्दे, चिसापानी-भेडिखाल्टा-चन्द्रकोट सडकलाई गाउँपालिका स्तरीय गौरवको योजनाको रूपमा लिइनेछ ।
- त्रिवेणि ग्वाघा-शान्तिपुर-भन्जिङ्ग-अर्जेवा हुँदै आपचौर सडक, शान्तिपुर-रोटेखोला सडक, गौडाकोट-जुभुङ्ग-मजुवा-गोखुङ्ग-शान्तिपुर-ग्वाघा-फोक्सिङ्ग, शान्तिपुर-हर्राचौर-बलिवाङ-दह-सिन्दुरे घँसे र भीरखानी-घामपनी-झारखर्क, लामासोता-खालिडाँडा-झारखर्क-सुखौरा, बरबोट-रैकर-दभुम-भासे र रामपुर-सुर्येखोला-दाडसिड सडकलाई स्तरीय गराउन प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- योजना कार्यान्वयन गर्न सहजताका लागि स्थानीय जनशक्ति प्रयोगमा ल्याउन डकमी तथा सिकमी तालिम तथा उपभोक्ता अभिमूखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सडक गुरु योजना तयार गरी गाउँपालिका स्तरमा बाटोको मापदण्ड निर्धारण गरी व्यवस्थित सडक विकास कार्य अगाडि बढाइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सडकको संरक्षणका लागि नालीको व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
- झोलुङ्गे पुलको संरक्षण र आवश्यक स्थानमा झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र स्थानीय जनताको लागत सहभागिता स्रोत साधनको प्रयोगमा पूर्वाधार निर्माणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बहुवर्षीय तथा गाउँपालिका स्तरीय ठूला तथा गौरवका योजना निर्माणमा आवश्यक पर्ने श्रोतको व्यवस्था गर्न प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
- विकसित र विस्तारित हुँदै जाने पूर्वाधारका संरचनाहरूको दीगोपनाका लागि आवश्यक सुरक्षाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्यहरू र खरिद प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी र पारदर्शी बनाउन विद्युतीय ठेक्का प्रणालीलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- पालिकाभित्र सञ्चालन हुने भौतिक पूर्वाधार (जस्तै: सडक) निर्माण गर्दा निस्कने सामान्य निर्माणजन्य सामग्री (ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, ग्राभेल) ले एकातर्फ प्राकृतिक विपद् निम्ताउने र

खेर जाने अर्कोतर्फ अन्य योजनामा त्यस्ता सामग्रीहरू अभाव हुने हुँदा राजस्व संकलनमा विशेष व्यवस्था गरी त्यस्ता सामग्री पालिकाभित्र सञ्चालन हुने योजनामा प्रयोग हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- गाउँपालिका भित्रका नदी नालामा कल्बर्ट निर्माण गर्ने र मोटरेबल पुलको हकमा DPR तयार गरी निर्माण गर्नको लागि प्रदेश र संघीय सरकारसँग पहल गरिनेछ ।

ख. सिंचाई

- कुलो तथा बाँध संरक्षण गर्ने नीतिलाई आत्मसाथ गरीने छ ।
- सिमेन्ट पोखरी, थोपा सिंचाई जस्ता प्रविधिको प्रयोग गरी उच्च स्थानमा समेत कृषि उत्पादनमा जोड दिईने छ ।
- परम्परागत ढंगले सिंचित भई आएका कुलाको व्यवस्थापन गर्दै नयाँ सम्भाव्य योजनाहरूको पहिचान गरी अगाडि बढिने छ ।
- चन्द्रकोट गाउँपालिका अन्तर्गत विभिन्न वडामा नदीले क्षति पुराएको विभिन्न स्थानमा थप क्षति हुन नदिन नदी तटबन्धन कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- सिंचाई क्षेत्रका साना मझौला र वृहत सिंचाई योजनाहरूको वर्गीकरण गरी व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइने छ ।

ग. भवन तथा सहरी विकास

- गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन र १५ शैया अस्पताललाई गौरबको योजनाको रूपमा लिइनेछ र निर्माण कार्यलाई तिव्रता दिइनेछ ।
- खरकाछाना मुक्त पालिका घोषणा गरिनेछ ।
- वडा भवन निर्माण कार्य यसै वर्ष देखि नमूनाको रूपमा प्रारम्भ गरिनेछ ।
- आवश्यक स्थानमा सामुदायिक भवनहरू निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- भवन निर्माण आचार संहिता बनाई कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ ।
- घर निर्माणमा नक्सा पास गर्ने कार्यलाई यसै आ.व.मा प्रारम्भ गरिनेछ ।
- सुरक्षित आवासबाट बन्चित नागरीकहरूको लागि सुरक्षित नागरीक आवास कार्यक्रम मार्फत सञ्चालन गरी घर निर्माण गरी हस्तान्तरण गरिनेछ साथै आम नागरीक, जनता आवास कार्यक्रम, नेपाल सरकार र गैर सरकारी संघसंस्थासँग साझेदारी गरिनेछ ।

घ. उर्जा

- नागरीकको समेत लगानी हुने गरी नेपाल सरकारको नीति बमोजिम विद्युतीय चुलो कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको मुख्य वस्ती क्षेत्रमा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- जल विद्युत तथा सौर्य उर्जाको प्रयोग गरी आगामी आर्थिक वर्षमा सबै नागरीकको घर घरमा विद्युतको पहुँच पुऱ्याई उज्यालो चन्द्रकोट गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र विद्युत आपूर्तिलाई नियमित, व्यवस्थित र स्तरवृद्धि गर्न सामुदायिक विद्युतिकरण उपभोक्ता समूह (शान्तिपुर, मझुवा र दिब्रुङ) सँग समन्वय गरी आवश्यक कार्य अघि बढाइने छ ।
- बजार क्षेत्रमा समुदायको समेत सह-लगानीमा सडक बत्तिलाई टोल विकास संस्था/कलव मार्फत व्यवस्थित हुने गरी अगाडी बढाइनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय लघु जलविद्युत आयोजनाहरूको संरक्षण गर्ने नीति अपनाइनेछ ।

ड. संचार

- स्थानीय संचार माध्यमहरूलाई नियमन, प्रबर्द्धन तथा संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- निष्पक्ष र तथ्यपरक रूपमा सूचना पाउने नागरीकको अधिकारलाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयहरूबीच इन्टरनेटको माध्यमबाट रिपोर्ट प्रेषण तथा सूचना आदान प्रदान गर्ने प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
- स्थानीय सरकारको स्वामित्व रहने गरी संविधान बमोजिम ५०० किलोवाटसम्म क्षमता भएको एफ.एम.रेडियो स्थापना, सञ्चालन, संरक्षण तथा नियमन गर्ने अधिकारको अभ्यासका लागि अध्ययन गरिनेछ ।

४. सार्वजनिक सेवा प्रवाह (प्रशासनिक) क्षेत्र

क. सेवा प्रवाह तथा सुशासन

- “सेवाको वरिपरि जनता होइन जनताको वरिपरि सेवा” भन्ने अवधारणालाई आत्मसाथ गर्दै समय-समयमा वडामा घुम्ती सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सहभागिता र कानूनको शासन जस्ता सुशासनका आधार स्तम्भहरूको आधारमा सेवा प्रवाहको प्रवन्ध मिलाइने छ।
- नागरीक वडापत्र, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, घुम्ती सेवा, विद्युतीय शासन जस्ता सेवा प्रवाहका नवीनतम आयामहरूलाई अधिकतम प्रयोगमा ल्याइने छ।
- सुशासन कायम गर्ने साधनको रूपमा रहेका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धितर्फ विशेष जोड दिइने छ।
- वडाबाट प्रदान गरीने सेवाप्रवाहलाई थप प्रभावकारी, सूचना प्रविधिमैत्री बनाइने छ।
- संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि र क्षमता विकास कार्यक्रममार्फत सेवा प्रवाहलाई थप गुणस्तरीय बनाइने छ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता, वैकिङ्ग, प्रणाली मार्फत वितरण गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा क्रमशः नागरीक सहायता कक्षको व्यवस्था गरीने छ।
- कार्यसम्पादनमा गुणात्मक सुधार ल्याउन कर्मचारीहरूको कार्यउत्प्रेरणा र मनोबल बृद्धि गर्न विभिन्न मौद्रिक र गैरमौद्रिक उत्प्रेरणाका कार्यक्रमहरू ल्याइने छ। कर्मचारी सम्मानलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- उपभोक्ताले गर्ने कामको सहजताको लागि विकेन्द्रीकृत नीति अवलम्बन गर्दै लगिने छ।
- कर्मचारीको सेवासुविधाका सम्बन्धमा सङ्घीय सरकारले आ.व. २०७९।८० मा गरेको व्यवस्थालाई आत्मसाथ गरिनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा र व्यक्तिगत घटनादर्ता प्रणालीलाई सुदृढीकरण गरिनेछ।
- गाउँपालिकाभित्रका सबै वडाहरूमा रहेका नागरीक वडापत्रहरूलाई थप परिष्कृत बनाउँदै लगिनेछ।
- सूचनाको हकको प्रत्याभूति गर्न गराउनका लागि कार्य प्रगति समेटिएको ई-बुलेटिन प्रत्येक त्रैमासिक रूपमा प्रकाशन गरिनेछ। साथै गाउँपालिकाबाट पारित विभिन्न ऐन तथा कानूनहरूलाई गाउँ कार्यपालिकाको वेवसाइटमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ।
- सुशासन प्रवर्धन कार्यालय, प्रभावकारी सेवा प्रवाह, सञ्चालन तथा विभिन्न विकास अनुभव एवं सहयोग आदान प्रदानका लागि विभिन्न स्थानीय सरकारसँग भगिनी सम्बन्ध स्थापना गर्न पहल गरिनेछ।

- नागरीकहरुको गुनासोहरु गुनासो सुन्ने अधिकारी मार्फत् तत्कालै सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- सेवा प्रवाहलाई मुस्कान सहितको नीति लिइनेछ साथै कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरु जनताका सेवक हुन् भन्ने अनुभूति हुनेगरी सेवा प्रवाह गरिनेछ।
- आम नागरीकले गाउँपालिका प्रतिको सेवाप्रवाहको विषयमा सुझाव तथा गुनासो सुन्ने तथा सल्लाह लिने माध्यमको रूपमा हेल्लो चन्द्रकोट सेवाको सुरुवात गरिनेछ। गाउँपालिकाको आधिकारिक सामाजिक संजाललाई थप व्यवस्थित बनाउँदै एकीकृत सामाजिक सूचना प्रवाहको माध्यमका रूपमा स्थापित गरिनेछ।
- इमेल, फेसबुक ट्वीटर जस्ता सामाजिक संजाल तथा इन्टरनेटको पहुँच मार्फत आउने नागरीकका गुनासोहरुलाई अधिकतम सम्बोधन गर्ने प्रयास गरिनेछ भने सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षणको कार्य यसै बर्षदेखि प्रारम्भ गरिनेछ।

ख. तथ्याडक अभिलेख

- जनसाङ्ख्यिकी, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल गार्हस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकाङ्क, राजश्व तथा आय व्यय समेतको तथ्याडक संकलन र प्रशोधन गरी चन्द्रकोट गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण निरन्तर अद्यावधिक गरीने छ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सम्पन्न भएका तथा चालु योजनाको विवरण र त्यस्तो योजनाको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेखन गरीने छ।
- गाउँपालिकाको अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाइने छ।
- गाउँपालिकाभित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक महत्वका सम्पूर्ण विषयहरुको खोज गरी अभिलेखिकरण गरीने छ।

ग. मानव संशाधन व्यवस्थापन

- गाउँपालिकामा कार्यरत मानव संशाधनको क्षमता अभिवृद्धि क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- सङ्घीय तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी कर्मचारीको रिक्तता पूर्ति गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- पालिकाभित्र कार्यरत कर्मचारी, शिक्षक तथा स्वास्थ्यकर्मी एबम् जनप्रतिनिधिहरु वीच विभिन्न दिवसहरुको अवसरमा विभिन्न किसिमका मैत्रीपूर्ण खेलकुद कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- यस पालिका तथा मातहतका वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुको गाउँपालिकाभित्र वडा र स्वास्थ्य संस्थामा आन्तरिक सरुवा प्रणाली विकास गरिनेछ।
- कर्मचारीलाई कार्यसम्पादनमा जोडनका निम्ति कार्यसम्पादनमा आधारित सूचक बनाई प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ।

- कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरणा विकास गर्नका लागि सेवाप्रवाह मैत्री तथा सकारात्मक सौँच सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ, सो कार्यका लागि आवश्यकताअनुसार विज्ञ व्यक्तिलाई आमन्त्रित गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

घ. राजस्व

- व्यवसायमा प्रगतिशील कर प्रणाली लागु गरी प्रभावकारी रूपमा कर संकलन गरिनेछ। साथै व्यवसाय दर्ता प्रक्रियालाई सहज एवम् सरल बनाइनेछ।
- स्थानीय राजस्वको दायरा विस्तार गरीने छ।
- उपलब्ध प्राकृतिक स्रोत साधनको उपयोग गर्दै राजस्व संकलन वृद्धि गर्दै आन्तरिक आम्दानीमा वृद्धि गर्दै लगिने छ।
- करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ।
- करदाता सेवा कार्यालयको समन्वयमा नागरीकलाई मैले तिरेको कर मेरै विकासका लागि हो भन्ने कुराको अनुभूति दिलाउन करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- कर तथा गैरकर संकलन कार्यलाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी व्यवस्थित गरिनेछ।
- गाउँपालिकाभित्रका व्यवसायीको विस्तृत अभिलेख तयार गरिनेछ।

ङ. सार्वजनिक सम्पत्ति संरक्षण

- सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गर्नु प्रत्येक नागरीकको कर्तव्य भएकोले सोतर्फ सबैलाई शिक्षित गर्दै लगिनेछ।
- गाउँपालिकाभित्रका सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेखीकरण गरी त्यसको संरक्षण गरीने छ।
- सार्वजनिक भूमिको लगत तयार गरी अभिलेखीकरण गरिनेछ।

च. शान्ति सुरक्षा

- गाउँपालिकाभित्र शान्ति र अमनचयनको वातावरण सृजना गर्न यसै आ.व देखि नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ।
- घरेलु हिंसा नियन्त्रण गर्न परिवार समुदाय तथा प्रहरीसँग हातेमालो गरीने छ।

छ. सूचना प्रविधि

- गाउँपालिका प्रविधिमैत्री बनाउन र कार्य सम्पादनलाई छिटो-छरितो, पारदर्शी, गुणस्तरीय बनाउन प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइनेछ।
- सेवाम्राहीको लागि जारी गरीने नागरीक वडापत्रलाई अद्यावधिक गरी सबै तह र वर्गको पहुँचमा पुऱ्याउनको लागि सूचना बोर्ड, सामाजिक संजाल तथा वेवसाइटमार्फत जानकारी गराई नागरीकको सूचनामा सहज पहुँच गरिनेछ। साथै गाउँपालिकाको हरेक सूचना तथा

समाचार, बार्षिक कार्यक्रम, वडा कार्यालयको विवरण, मासिक, चौमासिक तथा बार्षिक प्रतिवेदन, आय-व्यय विवरण, सार्वजनिक सुनुवाई, ऐन कानून तथा निर्देशिका, कर तथा शुल्कहरूको विवरण वेबसाइटमा राख्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।

- गाउँपालिकाबाट कार्यान्वयन हुने योजना, कार्यक्रमका वित्तीय जोखिम न्यूनीकरणको लागि निर्माण र खरिद प्रक्रियालाई बढी पारदर्शी र प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन बार्षिक खरिद योजना गराई E-Bidding लाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गाउँपालिकाभित्रका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र विद्यालयहरूमा सञ्चालनमा रहेका विद्युतीय हाजिरी प्रणाली थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
- योजना व्यवस्थापन प्रणाली, राजस्व व्यवस्थापन प्रणाली सम्बन्धी सफ्टवेयरहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ।
- सरकारी निकायले प्रयोगमा ल्याएको सफ्टवेयर तथा एप्सहरूलाई एकीकृत गरी सरकारी सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाइनेछ।
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगबाट समेत सुशासन प्रवर्द्धन गरिनेछ।

५. अन्तर्सम्बन्धित क्षेत्र

क. वन, वातावरण, जलाधार, भू-संरक्षण तथा जैविक विविधता

“चन्द्रकोट गाउँपालिकाको रहर, स्वच्छ र हराभरा शहर”

- वन जङ्गल, वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, खनिज पदार्थ, वातावरण, पर्यावरण, वन्यजन्तुको अनधिकारिक चोरी सिकारी तथा जैविक विविधता सम्बन्धी अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने विषयमा नीति कानून, मापदण्ड र योजना बनाई कार्यान्वयन र नियमन गरीने छ।
- जलाधार क्षेत्र पहिचान गरी संरक्षण गरीने छ ।
- सामुदायिक वन, धार्मिक वन, सरकारी वन लगायत सबै प्रकारका वनलाई संरक्षण गर्ने नीति लिइने छ ।
- वातावरण मैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अनुरूप विकासका कार्यहरू अगाडि बढाउने नीतिलाई जोड दिइनेछ।
- डिभिजन वन कार्यालय चन्द्रकोट-कालिगण्डकीसँग समन्वय गरी कृषि तथा निजी वन स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका वनको संरक्षण गर्दै पर्यापर्यटनको विकास गरीने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका पुराना तथा नयाँ सडकको छेउछाउमा वृक्षारोपण गरी हरित सडकको रूपमा विकास गरीने छ ।
- भू-संरक्षण कार्यालयसँग समन्वय गरी भू-संरक्षण सम्बन्धी विभिन्न क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ।
- पहिरो नियन्त्रणतर्फ पूर्व-सावधानी तथा तत्काल उद्धारको नीति लिइने छ। पहिरोग्रस्त क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरीने छ।
- वनजंगलमा लाग्ने डढेलो नियन्त्रणका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै अग्नीरेखा निर्माण गर्दै लगिने छ।
- स्थानीय भू-उपयोग सम्बन्धी नीति तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- चोरकाटे-शान्तिपुर सडक निर्माण सम्पन्न पश्चात डिभिजन वन कार्यालय चन्द्रकोट-कालिगण्डकीसँगको सहकार्यमा सडक वरपर वृक्षारोपण गरी हरित सडक प्रवर्द्धन गरिनेछ।

ख. विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन

- कोरोना भाईरस कोभिड—१९ जस्ता संक्रमण तथा विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- टोल विकास समिति गठन गरी विपद् उदारमा समेत उक्त जनशक्तिलाई संलग्न गरिनेछ।
- विपद् व्यवस्थापन कोषमा इच्छुक सर्वसाधारणको समेत योगदान स्वीकार गर्दै लगिने छ ।

- हरेक वडा कार्यालय तथा प्रहरी चौकीहरूमा विपद् व्यवस्थापन सामग्रीहरूको व्यवस्था गरीने छ ।
- यस आ.व देखि नगर प्रहरीको व्यवस्था गरी विपद् व्यवस्थापनमा समेत परिचालन गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तनको कारणले पर्ने जलवायु परिवर्तनका असर न्यूनीकरण गर्न अनुकूलन कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ ।
- जोखिम वस्ती संरक्षण तथा आवश्यकता अनुसार स्थान्तरण गर्दै लगिनेछ ।

ग. जलाधार एबम् वातावरण संरक्षण तथा जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण

- जलाधार क्षेत्रमा हुने जलप्रदुषणलाई निरुत्साहित गर्नका लागि आवश्यक कानूनमार्फत सचेतना अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- वातावरण संरक्षणको लागि टोलविकास समिति तथा विभिन्न समूह एबम् क्लवहरू मार्फत पहल गरिनेछ ।
- कुनै दीर्घकालीन महत्वका विकास आयोजना सञ्चालन गर्नुपूर्व वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
- सडक स्तरोन्नतिमा बायो -इन्जिनियरिङ्ग तथा डेज वर्कको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- मुहान तथा पोखरी संरक्षणलाई प्राथमिकतामा राखि सरसफाईलाई विशेष ध्यान पुर्याइनेछ यसका लागि नागरीक सचेतना अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणका लागि चन्द्रकोट गाउँपालिकाभित्रका खोला लगायतका क्षेत्रमा तटवन्द निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

घ. फोहरमैला तथा ढल व्यवस्थापन

- गाउँपालिकाभित्रको मुख्य बजार शान्तिपुर तथा मजुवा बजार क्षेत्रबाट उत्पन्न हुने फोहरमैलाको व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- पुराना तथा कवाडीजन्य सामानहरूको संकलन गरी उचित व्यवस्थापन गर्ने प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिकाको मुख्यबजार क्षेत्रहरूमा ढल व्यवस्थापनको लागि विशेष योजना सञ्चालन गरिनेछ ।

ङ. विपद् व्यवस्थापन

- स्वच्छ वातावरण नागरीकको मौलिक हकको रूपमा रहेको र विपद्ले हरेक वर्ष केही न केही क्षति गर्ने हुँदा यसको तयारी गर्न यस वर्ष पनि वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनका क्षेत्रहरूलाई महत्वका साथ समेटिनेछ ।
- विपद् पूर्वको अवस्था, विपदको अवस्था र विपद पछिको अवस्थामा नागरीकहरूलाई तत्काल राहत प्रदान गर्ने खालका कार्यक्रमहरू तय गरिनेछ ।
- विभिन्न प्रकोप तथा विपदमा परेका नागरीकहरूलाई पुनर्स्थापना संरक्षण र व्यवस्थापनलाई विशेष जोडदिइनेछ ।

- मनसुनजन्य तथा अन्य विपदमा परेका नागरीकहरूको राहतका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति लगायत सरोकारवालासँगको सहकार्यलाई जोड दिइनेछ।
- विपद्जन्य परिस्थितिका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको खरिद तथा त्यसको व्यवस्थापन गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी संभावित विपद् का क्षेत्रहरूलाई पहिचान गरी यसको पूर्वतयारी गर्ने नीति लिइनेछ।

च. न्यायिक समिति

- छिटो छरितो सुलभ न्याय प्रणालीको विकास गर्दै सबै नागरीकलाई न्यायको समान पहुँच उपलब्ध गराइनुको साथै अशक्त असहाय विपन्न समुदायलाई निशुल्क न्यायको व्यवस्था मिलाइने छ।
- विवादको व्यवस्थापन तथा मेलमिलाप समबन्धी कार्यहरू सञ्चालन गर्दै स्थानीय न्याय प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइने छ।
- न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लगिने छ।
- बडास्तरमै मेलमिलाप समितिमार्फत मिलाउन सकिने विषय मिलाइने व्यवस्था गरिनेछ।

छ. कार्ययोजना :

- बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना बनाई तोकिएको समयमा कार्यसम्पादन गर्ने वातावरण सिर्जना गरिनेछ।
- बजेट कार्यान्वयनको चौमासिक लक्ष्य निर्धारण गरी सोही बमोजिम कार्यान्वयन अधि बढाइनेछ।
- पुँजीगत बजेट परिचालन गर्न नतिजामूलक अनुगमन प्रणाली थप प्रभावकारी बनाइनेछ।

ज. अनुगमन प्रणाली:

- विकासका विभिन्न आयोजना तथा सेवा प्रवाह अवस्था बारे नियमित रूपमा अनुगमन गरी सेवामा सन्तुष्टिको अनुभूति आम नागरीकमा दिलाइनेछ।
- योजना निर्माणको चरणदेखि स्रोत परिचालन, कार्यान्वयन र अनुगमनसम्म स्थानीय जनसमुदायको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ।
- विकास आयोजनाको तेस्रो पक्षबाट समेत अनुगमन र प्रतिवेदन दिने प्रणालीको विकास गरिनेछ।

झ. दीगो विकासको स्थानीयकरण

दीगो विकासका लक्ष्यहरू	स्थानीकरणका लागि तय गरिएका नीति तथा कार्यक्रमहरू
गरिबीको अन्त्य	गाउँपालिकाभित्र रहेको गरिबीको न्यूनीकरण गर्नका लागि कृषि तथा पशुक्षेत्रमा उत्पादन मूलक क्रियाकलापहरू संचालन गर्ने तथा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम, महिला उद्यमीलाई प्रोत्साहन स्वरूप उनीहरूको प्रस्तावनाको आधारमा आवश्यक अनुदान लगायतका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
भोकमरीको अन्त्य	गाउँपालिका भित्र खाना नपाएरै भोकभोकै मर्नुपर्ने अवस्था नरहेकोमा अब पनि यस्तो अवस्था आउन नदिन गाउँपालिकामा नियमित बजार अनुगमन गरी कृतिम अभाव, अस्वभाविक मूल्य बृद्धि लगायतका क्रियाकलाप हुन नदिने प्रवन्ध गरीनेछ भने नियमित खाद्यान्न लगायतका सामग्रीको आपूर्तिको लागि सडक क्षमता बृद्धि गरिनेछ।
स्वस्थ र समुन्नत समाज	स्वस्थ नागरीक स्वस्थ समाज स्वस्थ समाज स्वस्थ गाउँपालिका भन्ने नाराका साथ स्वास्थ्य क्षेत्रका विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ र नागरिकहरूमा सवल समाज निर्माणका लागि विभिन्न तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
गुणस्तरीय शिक्षा	गुणस्तरीय शिक्षा आजको आवश्यकता भन्ने नारालाई पूर्ण गर्न पालिकाभित्र संचालित विद्यालयहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न किसिमका विद्यालय अनुदान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। यसै गरी मातृत्व र पितृत्व को ठेगान नभएका बालवालीकाहरूलाई गाउँपालिकाले आवासिय सुविधा सहित शिक्षाको उचित प्रवन्ध गर्ने नीति लिइनेछ।
लैङ्गिक समानता	हाम्रो पालिकाभर, महिला पुरुष दुवै बराबर भन्ने नारालाई व्यवहारत लैजाने प्रयास गरिनेछ र लिङ्गकै आधारमा हुने भेदभावलाई न्यूनीकरण गर्न लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
स्वच्छ खानेपानी तथा	गाउँपालिकाभित्र एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई सम्पन्न गरिनेछ

सरसफाई	यसै गरी भएका मुहानहरुको संरक्षण र खानेपानीको स्वच्छतालाई ध्यान दिन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ। सरसफाईको लागि फोहर लुकाउने होईन व्यवस्थापन गर्ने हो भन्ने कुरामा आम गाउँपालिकाभित्रका नागरिकहरुलाई चेतनशील बनाउदै कुहिने र नकुहिने फोहर छुट्टा छुट्टै संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ। साथै यस गाउँपालिकालाई प्लाष्टिक मुक्त क्षेत्र बनाई सो को कार्यान्वयन गर्ने प्रवन्ध मिलाइने छ।
स्वच्छ उर्जामा सहज पहुँच	गाउँपालिकामा बैकल्पिक उर्जाको प्रवर्धनका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
मर्यादित रोजगार तथा आर्थिक बृद्धि	गाउँपालिकाभित्र संचालन हुने प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, विभिन्न आय आर्जन मुलक कार्यक्रम तथा गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम जस्ता कार्यक्रमहरुलाई उत्पादन तथा व्यवसायसँग जोडिने छ र लक्षित समुदाय तथा बर्गलाई केन्द्रित गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ, र जनताको आर्थिक संबृद्धिको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
उद्योग, पूर्वाधार र नवीन सिर्जना	गाउँपालिकाभित्र साना तथा मझौला उद्योगहरु स्थापना गर्न उद्योगीहरूसँग विभिन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ। गाउँपालिकाभित्र सडक, भवन लगायतका पूर्वाधारहरु निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ।
असमानता न्यूनीकरण	समाजमा हुने बर्गिय तथा लैङ्गिक एबम् जातीगत असमानता हटाउनको लागि सचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ र असमानताको कारण पहिचाहन गरी सो को न्यूनीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ। छोरा र छोरी दुबैलाई अंश दिने परिवारलाई समाजमा लैङ्गिक समानता कायम राख्न उचित पहल गरेकोमा सम्मान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
दीगो शहर र समुदायहरु	गाउँपालिकाभित्रका शान्तिपुर बजार, मजुवा बजार, सोता, दमुका, एकलेपिपल, ग्वाघा र वलिवाङ्ग क्षेत्रलाई बजारउम्मुख क्षेत्रहरुमा रुपान्तरण गरिनेछ।
जिम्मेवारपूर्ण उपभोग तथा	स्वच्छ खाना तथा उत्पादन तथा सामाग्रीहरु नागरिकले सहज

उत्पादन	प्राप्ति गर्ने अधिकारलाई शुनिश्चित गर्न उत्पादकहरूलाई जिम्मेवार बनाईनेछ भने वस्तुहरूको गुणस्तरीयता बढाउन उद्योग बाणिज्यसंघको सहकार्यमा व्यवसायि प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ भने समय समयमा बजार अनुगमन मार्फत त्यसको परीक्षण गरिनेछ।
जलवायु परिवर्तनमा तत्काल पहल	जलवायु परिवर्तन र यसले पार्न सक्ने प्रभावका बारेमा नागरिक सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ भने पूर्वाधार तर्फ बायो ईन्जिनियरिङको अवधारणा लागू गरिनेछ।
जमिनमाथीको जैविक विविधताको संरक्षण	जैविक विविधता संरक्षणका लागि विभिन्न पुराना पोखरीहरूलाई संरक्षण गरी रिचार्ज पोखरीको रूपमा लैजाने पहल गरिनेछ।
शान्ति, न्याय र सशक्त निकाय	गाउँपालिकाभित्र शान्ति सुरक्षा र अमन चयन कायम गर्न पालिकाभित्र रहेका सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरिनेछ यसैगरी नागरिकको न्याय प्राप्तिको लागि स्थानीय न्यायिक समितिलाई थप क्रियाशिल बनाईनेछ। गाउँपालिकालाई नागरीकको नजिकको सरकारका रूपमा थप सशक्त बनाउदै लगिनेछ।
लक्ष्य प्राप्तिका लागि साझेदारी	दीगो विकासका लक्ष्यलाई प्राप्त गर्न र गाउँपालिकाको समग्र विकास लक्ष्यलाई परिपूर्ति गर्नका लागि अन्तरतह समन्वय र सहकार्यका लागि विभिन्न सरोकारवालाहरूसँग बैठक गोष्ठीहरू संचालन गरिनेछ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने सिलसिलामा प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष सहयोग गर्नुहुने संघ, प्रदेशका माननीय सांसदज्यूहरू, गाउँपालिका अध्यक्ष लगायत सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, राजनीतिक दल, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, सञ्चारजगत, संघसंस्थाहरू, सुरक्षाकर्मी लगायत गाउँपालिकाबासी आम सर्वसाधारण नागरीकलाई हार्दिक आभार एवम् धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

धन्यवाद !